

Ljusdals kommun

Rektorn vid Gärdeåsskolan grundskola

bodil.grahn@ljusdal.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i
Gärdeåsskolan grundskola
i Ljusdals kommun

Tillsyn i Gärdeåsskolan grundsärskola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Ljusdals kommun under april till september 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Gärdeåsskolan sarskolan besöktes av Skolinspektionen den 25 mars 2014 och den 26 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Gärdeåsskolans grundsärskola ligger i centrala Ljusdal i Ljusdals kommun. Läsåret 2013/2014 har skolan 34 elever i årskurs 1-9. Skolan ligger på samma skolgård som Gärdeåsskolans grundskola och delar praktiskt-estetiska lärare med denna grundskola. Rektorn för grundsärskolan har det övergripande ansvaret för verksamheten och ansvarar även för särskild utbildning för vuxna. Eleverna i skolan är indelade i tre team där ett team läser ämnesområden med inriktning träningsskola. De två andra teamen är indelade efter ålder och läser ämnen eller både ämnesområden och ämnen.

Vid skolan finns ett fritidshem. Fritidshemmets verksamhet bedöms i ett separat övergripande beslut avseende hela kommunen.

Kunskapsresultat

För grundsärskolan finns ingen nationell statistik då elevunderlaget är för litet för att redovisas. Rektorn uppger att eleverna i grundsärskolan uppnår kunskapskraven i samtliga ämnen och eleverna i grundsärskolan, träningsskoleinriktning, bedöms enligt rektorn nå målen utifrån sina förutsättningar.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen ser vid tillsynen av Gärdeåsskolans grundskola en verksamhet som i flera avseenden fungerar väl och ger eleverna möjlighet att nå målen utifrån sina förutsättningar.

Skolinspektionen bedömer att skolans största utvecklingsområde är att se till att skolans alla elever får vägledning inför den fortsatta utbildningen och yrkesval av personal med kompetens för detta. Det är särskilt viktigt att personal med sådan kompetens uppmärksammar möjligheterna för elever med funktionsnedsättning och är till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Vid besöket uppfattade Skolinspektionen klimatet som lugnt och tryggt för eleverna, även om rektorn, lärarna och elevhälsan under intervjun uppger att det kan vara bristande studiero periodvis. Skolinspektionen uppfattar att majoriteten av skolans lärare är engagerade och att det bedrivs ett aktivt arbete för att motverka kränkningar. Av tillsynen framgår inget annat än att eleverna trivs och har inflytande över undervisningen.

Vid tillsynen förefaller det som att skolan ger eleverna särskilt stöd i den omfattning och på det sätt som eleverna behöver och har rätt till. Skolan har organiserat lärmiljön med en omfattande personaltäthet, undervisning enskilt, individuellt och i mindre undervisningsgrupper så att alla elever ges möjlighet att utvecklas kunskapsmässigt och socialt för att nå kunskapskraven. Dock behöver skolans åtgärdsprogram förbättras så att det tydligt framgår hur de åtgärder som skolan avser att vidta ska följas upp och utvärderas. Även utformningen av beslut om anpassad studiegång måste förbättras så att det framgår vilken bedömning av elevens kunskaper som beslutet grundas på och vilka ämnen som tas bort ur elevens utbildning.

Det framgår av tillsynen att lärarna regelbundet utvärderar elevernas kunskapsutveckling och gör en allsidig bedömning av dessa kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och att rektorn ser till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete för att uppfylla de nationella målen.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ljusdals kommun att vidta nedanstående åtgärd för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den **7 juli 2014** redovisas för Skolinspektionen.

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Ljusdals kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att alla elever har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Motivering

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan yrkeskompetens att deras behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesval kan tillgodoses. Av läroplanen för grundsärskolan framgår att skolans mål ska vara att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden. Vidare framgår att studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Lärarna och elevhälsan uppger under intervjuer att skolans elever behöver ha tillgång till studie- och yrkesvägledare för att förbereda inför kommande utbildning efter grundskolan på ett tidigt stadium. Inför gymnasievalet är detta ett omfattande arbete som exempelvis innebär kontakter med vårdnadshavare, samarbete med lärare för att utforma praktik på gymnasiet för att undanröja hinder och möta elevens behov. Dokument från huvudmannen visar att det finns studie- och yrkesvägledare i Ljusdals kommun men av intervjuer med rektorn, lärarna och elevhälsan framgår dock att ansvaret att ta kontakt med kommunens studie- och yrkesvägledare ligger på lärarna själva istället för att kommunen och skolan utarbetar en systematik för att försäkra sig om att eleverna i grundsärskolan får tillgång till denna yrkeskompetens. För närvarande utför främst en av skolans specialpedagoger arbetet med att planera studier eller yrkesval för elever i årskurs nio och den centralt placerade studie- och yrkesvägledaren finns inte till förfogande i tillräcklig utsträckning för att till-

godose alla elevers behov. Rektorn, elevhälsan och lärarna uppger att eleverna har behov av tidig och kontinuerlig kontakt med personal med ovan nämnda yrkeskompetens. På skolan finns heller inte någon personal som har ett tilldelat ansvar för sådan studie- och yrkesvägledning för de lägre årskurserna, lärarna i klasserna arbetar dock med detta under läsåren. Skolinspektionen konstaterar att det varken finns en skolövergripande eller kommunövergripande strategi för hur alla elever ska ges studie- och yrkesvägledning i grundsärskolan.

Sammanfattningsvis visar utredningen att alla elever inte har tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesval kan tillgodoses. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Ljusdals kommun föreläggs därför att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 29 § skollagen, Lgr 11 2.6 Övergripande mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Ljusdals kommun en anmärkning.

Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Beslut om anpassad studiegång anger inte vilka ämnen som tas bort ur elevens utbildning samt saknar överklagandehänvisning.
- Åtgärdsprogram anger inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt saknar överklagandehänvisning.

Motivering

Anpassad studiegång

Enligt skollagen får rektorn fatta beslut om anpassad studiegång som innebär avvikelser från den timplanen samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen om en elev är i behov av särskilt stöd och det särskilda stödet inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar. Rektorn ansvarar för att eleven får en utbildning som är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Av Skolverkets allmänna råd för arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd (SKOLFS 2013:8) framgår att ett beslut om anpassad studiegång ska ange vilka ämnen som tas bort ur elevens utbildning. Vidare ska beslutet ha en överklagandehänvisning.

I det dokument om anpassad studiegång som Skolinspektionen har tagit del av framgår inte vilka ämnen som skolan har tagit bort eller i vilken omfattning anpassningen sker. Beslutet saknar även en överklagandehänvisning.

Åtgärdsprogram

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett åtgärdsprogram från Gärdeåsskolans grundsärskola som utarbetats under vårterminen 2014. Av detta framgår inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Dessutom saknas överklagandehänvisning. Efter tillsynsbesöket har skolan inkommit med ett nytt åtgärdsprogram där detta framgår. Skolan behöver dock säkerställa att samtliga åtgärdsprogram innehåller en beskrivning av hur insatta åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Mot bakgrund av att arbetet med Särskilt stöd i övrigt uppfyller författningarnas krav och att det bedrivs ett målinriktat och välfungerande arbete med särskilt stöd för eleverna vid skolan, bedöms bristen som mindre allvarlig. Ljusdals kommun tilldelas därför en anmärkning.

Författning

3 kap. 9 och 12 §§ skollagen

Avstående från ingripande

Skolinspektionen har funnit följande brist men avstår enligt 26 kap. 12 § Skollagen (2010:800) från att ingripa.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Planen mot kränkande behandling saknar en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av Gärdeåsskolans grundsärskolas plan mot diskriminering och kränkande behandling. I denna plan saknades vid tillsynsbesöket en redogörelse för hur föregående års åtgärder hade genomförts. Mot bakgrund av att Gärdeåsskolans grundsärskola, under tillsynsbesöket, har inkommit med en omarbetad plan mot kränkande behandling där detta framgår avstår Skolinspektionen från ingripande i detta avseende.

Författning

6 kap. 8§ skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Pia Dannqvist
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.